

انسانی حقوق دا عالمی منشور

پہلی گالھ

ے ہر کہیں دے حقوق دی حفاظت تے ودھارے دا جھنڈا اچار کھن دا ارادہ کیتا ہوے ۔ جیمینڑا اقوام متحدہ دے منشور دا حصہ ہے ۔ ایندے وچ انسانی عزت تے و فار، جیادی انسانی حقوق، عزت نفس اتے لوکاں دے یقین دا اقرار کیتا گئے ۔

کون انسانی حقوق دا عالمی منشور منظور کرتے ایند اعام اعلان کیتا ۔ اگلے صفیاں تے اقوام متحدہ دی پوریل مجلس پدیں کٹین سوعدی ۱۹۴۸

منشور اچ اقوام متحدہ نے صاف تے سادہ لفظاں اچ حقوق ڈساڈین ۔ جنیاں وچ ہر کوئی برابر داتشر یک ہے ۔

، جاجا تے لایا ونجی ۔ خاص طور تے سکولان تے ڈو جھے تعلیمی اداریاں وچ ایگوں پڑھ کے سنڑایا ونجے ۔ ایندی تفصیلات کھول تے ڈسانی ونجن تے اپن سلسلے وچ سیاسی جیاداں تے کہیں ملک نال کوئی فرق ناں کیتا ونجے ۔

اے حقوق تہاڈی ملکیت ہن تے انہاں دے بارے وچ پوری معلومات حاصل کرو ۔ آپنے تے ڈوجھیاں کیتے انہاں حقوق دے بچنو تے ودھارے وچ اساڈ اتھ وٹانو ۔

تمہید تے عبارت

کیوں جو ہر انسان دی ذاتی عزت تے انسانان دے ہکو چنے تے نہ مکن وا لے حقوق کوں منڑاں دنیا وچ ازادی، انصاف تے امن دی جیاد ہے ۔

۔ انسان دی سب کنبوں وڈی خواہش رہی ہے جو دنیا ایہو جئی بنڑ ونجے جیندے وچ ہر انسان کوں آپنی گال آکھن تے آپنے عقیدے تے قائم رہوڻ دی ازادی ہووے ۔ کوئی ڈر خوف نہ ہووے اتے لونڈیاں ضرور ناں وی پوری تھنڈیاں رہوڻ ۔

کیوں جو ظلم تے زیادتی دے خلاف انسان کوں بغاوت تے مجبور تھیوڻ کنبوں بجاوڻ کیتے ضروری ہے جو قنون دی بالاد سٹی دے ذریعے انسانی حقوق دا بچنو کیتا و بچے

کیوں جواے ضروری ہے جو قوماں تے ملکاں دے درمیان دوستانہ تعلقات کوں ودھایا ونجے ۔

سانی حقوق، انسانی عزت تے وقار، عزت نفس اتے مردان تے عورتان دے ہکو چنے حقوق اُتے آپنے یقین دا اقرار کیتے اتے زیادہ ازادی دے محول وچ وسیب دی ترقی تے جنگے معیار زندگی دے ودھارے دا ارادہ ظاہر کیتے ۔

کیوں جو رکن ملکاں نے اے دی وعدہ کیتے جو اقوام متحدہ دے تعاون نال پوری دنیا وچ انسانی حقوق منویسن تے جیادی ازادیاں ڈویسن ۔

کیوں جو انہاں و عدیاں کوں پورا کرن کیتے ضروری ہے جو اساں حقوق تے ازادیاں کو سمجھوں ۔

ہیں کیتے 6 ۔

جنرل اسمبلی اعلان کریندی ہے جو

ہنے سامن ے رکھیندے ہوے تعلیم تے تدریس دے ذریعے حقوق تے ازادیاں دا احترام پیدا کرے اتے قومی تے بین الا قوامی کار گراری دے ذریعے رکن ملکاں تے انہاں دے ماتحت علاقیاں وچ انہاں کوں منولوڻ دیاں کوششاں کرے ۔

دفعہ ۱

سارے انسان ازادا تے حقوق تے عزت دے اعتبار نال ہکو چنے پیدا تھیندن ۔ قدرت ولوں انہاں کوں عقل تے سمجھ عطا تھیندی اے ۔ ہیں کیتے ہک ڈوجھے نال بھری داسلوک کرنا چاہی دا اے ۔

دفعہ ۲

ہر شخص نسل، رنگ، جنس، زبان، مذہب، سیاسی، قومی تے سماجی گانڈھے، جانداد، جم پل اتے ڈو جھی حیثیت کنبوں قطع نظر انہاں سارے حقوق تے ازادیاں دا حقدار ہے جنھاں دا ذکر اعلان وچ کیتا گئے ۔

ن سلسلے وچ کہیں انسان نال اوندے ملک دی سیاسی، علاقائی بابین الا قوامی حیثیت دی جیاد تے کوئی فرق نہ کیتا ونسی ۔ چا بے اوند ا ملک یا علاقہ ازادیا تو لیتی ہووے، غیر خود مختار یا خود مختاری دی ڈو جھی حدود دا پابند ہووے ۔

دفعہ ۳

ہر شخص کوں آپنی جان، ازادی تے ذاتی بچنو دا حق حاصل ہے ۔

دفعہ ۴

کوئی شخص پانہا یا نہی بنڑا کے نہ رکھیا ونسی ۔ ہر قسم دی غلامی یا پا تھیاں دے کاروبار تے پابندی ہو سی ۔

دفعہ ۵

کہیں شخص تے ظلم یا او کوں ماریا کتیا نہ ونسی ۔ ناں اوندی بے عزتی کیتی ونسی تے ناں ہی لوکوں سزاڈتی ونسی ۔

دفعہ ۶

ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو ہر جاتے قنون اوندی شخصیت کوں منے ۔

دفعہ ۷

قنون دی نظر وچ سب برابر ہن تے کہیں فرق دے بغیر قنون دے ہکوچئیں بچنو دے حق دار ہن ۔ اپن اعلان دے خلاف کوئی فرق کیتے و نجن یا فرق واسطے ابھارے و بچن دی صورت اچ سارے ہکو چنے بچنو دا حق رکھیندن ۔

دفعہ ۸

ہر شخص کوں انہاں کماں دے خلاف قنونی چارہ جوئی دا پورا حق حاصل ہے جنہاں نال آئین یا قنون دی طرفوں ملے ہوئے اوندے حقوق ختم تھیندے ہوون ۔

دفعہ ۹

کہیں شخص کوں غیر قنونی طریقے نال نہ گرفتار کیتا ونسی نہ حراست وچ رکھا ونسی تے نہ ہی ملک توں باہر کڈھیا ونسی ۔

دفعہ ۱۰

”ہر شخص کوں دہکو جیاں حق حاصل ہے جو اوندے حقوق تے فرائض دا تعین یا اوندے خلاف کہیں فوجداری مقدمے دی سماعت آزاد تے غیر جانبدار عدالت دے کھلے اجلاس وچ انصاف نال کیتی ونجے۔

دفعہ ۱۱

”خص چنندے اتے کوئی مقدمہ قائم تھیوے اوں نوڑیں بے گناہ سمجھے ونجن دا احمقدار ہے جیں توڑیں لونڈے خلاف کھلی عدالت وچ قنون دے مطابق جرم ثابت نہ جھپسی اتے لوکوں آپنی صفائی پیش کرن دا اپورا موقع نہ ڈنا ویسی۔

”کہیں شخص کوں، ایہو چنّے کم یا غلطی دی جیاد تے، جیمینڑا کرن ویلے ملکی یابین الا قوامی قنون وچ جرم شمار نہ تھیند ادا، کہیں جرم وچ پکڑ یا نہ ویسی۔

دفعہ ۱۲

”ا و کتابت یا مسیل جول وچ ناجائز طریقے نال دخل اندازی نہ کیتی ویسی تے نہ ای کہیں دی عزت یا نیک نامی تے حملہ کیتا ویسی۔“ ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو قنون ایہو چنی مد اخلت یا حملے کھڑن لوکوں محفوظ رکھے۔

دفعہ ۱۳

”ہر شخص کوں ازادی نال آپنّے ملک وچ ہر جا تے آون ونجن اتے رھون داحق حاصل ہے۔

”ہر شخص کوں آپنّے ملک سمیت ہر ملک کوں چھوڑن اتے آپنّے ملک واپس و نجن دا حق حاصل ہے۔

دفعہ ۱۴

”ہر کہیں کوں ظلم تے زیادتی کنوں بچن کیتے تے ڈو چھے ملکاں وچ پناہ حاصل کرن اتے اوندے کنوں فائدے چاون دا حق حاصل ہے۔

”اے حق انہاں عدالتی کارروائیاں کنوں بچن کیتے استعمال نہ کیتا ونج سگیند اجہیڑیاں غیر سیاسی جرائم یا ایہو چنّے کماں دی وجہ نال کیتیاں ویندن جیہڑے اقوام متحدہ دے مقاصد تے اصولاں دے خلاف ہین۔

دفعہ ۱۵

”ہر شخص کوں قومیت دا حق حاصل ہے۔

”کوئی شخص ناجائز طور تے قومیت کنوں محر وم نہ رکھیا ویسی اتے نہ ای کہیں کوں قومیت تبدیل کرن دا حق ڈیون کنوں انکار کیتا ویسی۔

دفعہ ۱۶

”بالغ مراں تے عورتاں کوں نسل، قومیت یا مذہب دی کہیں پابندی دے بغیر برنیجن تے گھر وساون دا پورا حق حاصل ہے۔ ڈوہاں کوں نکاح، پرنبوے دی زندگی اتے طلاق دے معاملے وچ دہکو چنّے حقوق حاصل ہن۔

”شادی دہک ڈوچھے دی مکمل رضا مندی نال تھیونڑی چاہی دی اے۔

”کتبہ، وسیب دی فطری تے جیادی اکائی ہے اتے وسیب تے ریاست لوکوں تحفظ ڈیون دے ذمہ دار ہن۔

دفعہ ۱۷

”ہر انسان کوں کلہا پاڈ وچھیاں نال مل کے جائد اور کھن دا حق حاصل ہے۔

”کہیں شخص کوں زبردستی اوندی جائد اوکنوں محر وم نہ رکھیا ویسی۔

دفعہ ۱۸

”ورا حق حاصل ہے۔ ایندے مطابق بندہ ازادی نال آپنّے مذہب یا عقیدے کوں تبدیل کر سگدے اتے کلہا پاڈ وچہیاں نال مل کے سر عام یا کلہی جاتے، آپنّے مذہب یا عقیدے دی تبلیغ، عبادت اتے مذہبی رسماں ازادی نال ادا کر سگدے۔

دفعہ ۱۹

”رائے قائم کرن اتے رئے ڈیون دا حق حاصل ہے۔ ایندے مطابق انسان ازادی نال رائے قائم کر سگدے تے کہیں ذریعے نال کہیں ملک توں علم تے نظریات حاصل کر سگدے تے ہر جانیں آپنّے نظریات تے خیالات پجا سکدے۔

دفعہ ۲۰

”ہر شخص کوں ہرا من طریقے نال میل ملاپ اتے کھ کرّن تے ٹو لے بناون احق حاصل ہے۔

”کہیں شخص کوں کہیں ٹو لے وچ شامل تھیون کیتے مجبور نہ کیتا ونج سگدا۔

دفعہ ۲۱

”ہر شخص کوں آپنّے ملک دی حکومت وچ براہ راست یا ازادی نال چنّے ہوئے نمائندیاں دے ذریعے حصہ گھنن دا حق حاصل ہے۔

”ہر شخص کوں آپنّے ملک وچ سرکاری ملازمت حاصل کرن داہکو جیاں حق حاصل ہے۔

”حکومت دے اختیارات دی جیاد ہو سی۔ این صلاح دا اطاہار، معیاد پوری تھیون تے اصلی انتخابات دے ذریعے کیتا ویسی۔ انتخابات وچ ہر کہیں کوں ووٹ پاون داہکو جیاں موقع ڈنا ویسی اتے ووٹنگ ازادی نال تے حقیہ انداز وچ تھپسی۔

دفعہ ۲۲

”ملک نظام تے وسائل دے مطابق اتے قومی کوشش تے بین الا قوامی تعاون نال ایہو چنّے اقتصادی، معاشرتی تے ثقافتی حقوق حاصل کرے جیمینڑے اوندی عزت تے وقار تے شخصیت دی تعمیر تے ترقی کیتے ضروری ہن۔

دفعہ ۲۳

’ہر شخص کو کم کار تے ازادی نال روزی رزگار کرن، کم دا منصفانہ تے سازگار ماحول اتے بے روزگاری دے خلاف بچنو دا حق حاصل ہے۔

’ہر شخص کوں کہیں فرق دے بغیر ہکو چئے کم دے کیتے ہکو چئے معاوضے دا حق حاصل ہے۔

کم کرن والا ہر شخص منصفانہ تے مناسب معاوضے دا حق رکھیندے۔ جیمیز الوندے تے لونڈے ہال بچیاں کیتے عزت دی حیاتی دا ضامن ہووے اتے اونڈے وچ ضرورت دے مطابق سماجی تحفظ دے بے ذریاں و لوادھا کیتا و نیجے۔

’ہر شخص کوں فائیدیاں دے بچنو کیتے تجارتی ٹولے بنڑاؤن تے انہاں وچ شامل تھیون دا حق حاصل ہے۔

دفعہ ۲۴

’ہر شخص کوں آرام تے دل وند لاؤن دا حق حاصل ہے۔ ایندے وچ کم دے مناسب اوقات اتے نتخواہ دے نال چھٹیاں دی سہولتاں شامل ہن۔

دفعہ ۲۵

باس، رہائش علاج معالجے اتے وسیب دیاں ڈوجہیاں سہولتاں ملٹیاں چاہی دیاں ہن اتے بے روزگاری، بیماری، معزوری، رنڈیا، ہڈھیا یا وس کنوں باہر ایہو چئے حالات دے خلاف جنہاں وچ رزگار چھٹ و نیجے، بچنو دا حق حاصل ہے۔

ہال تے اونڈی ماڈوہیں خاص ڈیکھ بھال تے امداد دے حق دار ہن۔ سارے بالائے کون بھانویں او شادی کنوں پہلے جمے ہوون یا شادی دے بعد، وسیب دے ہکو چئے بچنو دا حق حاصل ہے۔

دفعہ ۲۶

مل ہے۔ تعلیم، شروع تے منڈھلا دے درجیاں کنوں مفت ہووٹی چاہی دی اے۔ فنی تے پیشہ ورانہ تعلیم و سہولت سب کیتے ہووے اتے عالی تعلیم دی سہولت دی لیاقت دسی جیاد تے سب کیتے ہکو چئی ہووٹی چاہی دی اے۔

تے انسانی حقوق تے جیادی ازادیاں دا احترام ہووے۔ ایہ ساریاں قومیاں اتے نسلی یا مذہبی گروپاں دے وچ، مقاومت دو سٹی تے رواداری کوں ودھیسے اتے امن قائم رکھن کیتے اقوام متحدہ دی سرگرمیاں دا اگواں کرسی۔

والدین کوں ایہ گال دا حق حاصل ہے جو او آہن بے بالائے کون آہنی مرضی دے مطابق تعلیم ڈیوا سگدن۔

دفعہ ۲۷

’ہر شخص کوں وسیب دی ثقافتی زندگی وچ ازادی نال شامل تھیون، اونڈے کنوں مزہ گھن اتے سائنس دی ترقی تے اونڈیاں سہولتاں کنوں فائدے چاؤن دا حق حاصل ہے۔

’ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو اونڈے انہاں اخلاقی تے مادی فائیدیاں دا بچنو کیتا و نیجے چھیڑے اونڈی سائنس ایجاد یا ادلمی یا فنکارانہ تخلیق دی وچ نال لوکون ملدن۔

دفعہ ۲۸

’ہر شخص ایہو چئیں سماجی تے بین الاقوامی نظام وچ شامل تھیون دا حقدار ہے جیندے وچ ایہ اعلان دے مطابق حقوق تے ازادیاں ڈتیاں ویندیاں ہوون۔

دفعہ ۲۹

’ہر شخص تے وسیب دیاں ذمہ داریاں دی ہوندن جیندے وچ اونڈی شخصیت کوں ازادی نال مکمل ترقی ملدی ہے۔

فائدہ چاؤن وچ ہر شخص انہاں پابندیاں دا خیال رکھیسے چھیڑیاں ہیاں دے حقوق تے ازادیاں دے بچنو کیتے اتے جمہوری وسیب وچ اخلاق تے لوکاں دے امن تے بھلائی دے تقاضے پورے کرن کیتے قانون دی طر فون لائے ویدن۔

ایہ حقوق تے ازادیاں کہیں صورت وچ اقوام متحدہ دے مقصدان تے اصولان دے خلاف نہیں ڈتیاں و نیج سگدیاں۔

دفعہ ۳۰

ایہ اعلان دی کہیں گالھ دا ایہ مطلب نہیں گدا و نیج سگدا جو ایندے ذریعے کہیں ملک، گروپ یا شخص کوں ڈو چھیاں دے حقوق تے ازادیاں دی خلاف ورزی کرن کیتے کوئی کارگزاری دا حق حاصل تھی گے۔